

Öğretmen Adaylarının Politik Okuryazarlık Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Hüseyin ÇALIŞKAN¹ , Esra EKERBİÇER^{**2} & Murat GÜDEK³

Gönderilme Tarihi: 13 Ocak 2023 Kabul Tarihi: 27 Mart 2023
DOI: 10.38015/sbyy.1233892

Öz:

Öğretim programlarında “okuryazarlık” kavramı kapsamında becerilere yer verilmektedir. Bu becerilerden biri de sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer verilen politik okuryazarlık becerisidir. Politik okuryazarlık becerisi temelde bireylerin topluma aktif katılımını sağlamayı, kendilerini özgürce ifade etmelerini, haklarını bilmelerini ve savunmalarını amaçlayan bir beceridir. İnsan sosyal bir varlık olup, çevresiyle sürekli etkileşim halinde olduğundan politik okuryazarlık becerisinin gerektirdiği niteliklere sahip olmalıdır. Bu araştırmada da bireylerin politik okuryazarlık becerisi kapsamındaki niteliklere ne ölçüde sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmış ve farklı değişkenler açısından ele alınarak incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı; bireylere eğitim yoluyla öğretmenler tarafından kazandırılması gereken politik okuryazarlık becerisine öğretmen adaylarının ne düzeyde sahip olduğunu ortaya çıkarmaktır. Araştırma, öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerini ölçmek amacıyla yapılmış olan betimsel bir araştırmadır. Araştırmada örneklem belirlenirken amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme esas alınmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu 2021-2022 yılı eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesinin sekiz farklı anabilim dalında dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 279 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın kapsamına ve amacına uygun olarak “Politik Okuryazarlık Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmış ve öğretmen adaylarına çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen genel veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının bölümlerine, medyadan siyasetçi paylaşımlarını takip etme ve siyasi haberleri takip etme durumlarına göre politik okuryazarlık beceri düzeyleri arasında ise anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Politik okuryazarlık, öğretmen adayı, okuryazarlık becerisi, sosyal bilgiler.

Atf:

Çalışkan, H., Ekerbiçer, E., & Güdek, M. (2023). Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 7(1), 1-14. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1233892>

¹Sakarya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-6849-1318

²Sakarya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-9762-858X

³Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-5561-7401

*Bu çalışma, 22-25 Eylül 2022 tarihleri arasında Lefkoşa/KKTC'de düzenlenen ERPA Uluslararası Eğitim Kongrelerinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

**Corresponding Author: esreker.98@gmail.com

Abstract:

Skills within the scope of the concept of "literacy" are included in the curriculum. One of these skills is the political literacy skill, which is included in the social studies course curriculum. Political literacy is basically a skill that aims to enable individuals to participate actively in society, to express themselves freely, to know and defend their rights. As a human being is a social being and is in constant interaction with his environment, he should have the qualifications required by political literacy skills. In this study, it was tried to determine to what extent individuals have the qualifications within the scope of political literacy skills and were examined in terms of different variables. In this context, the aim of the research is to reveal the level of political literacy skills that should be acquired by teachers through education, and to what extent pre-service teacher have. The research is a descriptive study conducted to measure the political literacy skills of prospective teachers. While determining the sample in the research, easily accessible case sampling, which is one of the purposeful sampling types, was taken as the basis. The research group of the study consisted of a total of 279 fourth grade pre-service teacher from eight different departments studying at a state university in the 2021-2022 academic year. In accordance with the scope and purpose of the research, the "Political Literacy Scale" was used as a data collection tool and applied to pre-service teacher online. In line with the general data obtained from the study, it was concluded that the political literacy skills of the pre-service teachers were at the level of "agree". It was concluded that there are significant differences between the political literacy skill levels of the pre-service teacher according to their departments, following the political posts from the media and following the political news.

Keywords: Political literacy, pre-service teacher, literacy skills, social studies

GİRİŞ

21. yüzyılın küreselleşen dünyasıyla eş zamanlı olarak eğitim de dünyada meydana gelen hızlı gelişmeler sonucunda toplumun ihtiyaç duyduğu yönde hızla yenilenmektedir. Toplum sosyal katılımın ön planda olduğu, kendini özgür bir biçimde ifade edebilen, bilgiye nasıl ulaşacağını bilen ve sorgulama, eleştirme becerilerine sahip, topluma aktif katılım sağlayan bireylere ihtiyaç duyduğundan eğitim-öğretimin amaçları da çağın gereklerine uygun olarak şekillenmektedir. Eğitim-öğretimin amaçları doğrultusunda öğrencilerin kazanması hedeflenen yetkinlik, beceri, bilgi ve davranışlar doğrultusunda öğrencilerin yeterli düzeyde donanım ve altyapıya sahip olmalarına (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2022) yönelik öğretim programları hazırlandığı görülmektedir. Öğrendiklerini davranışa dönüştürebilen, günlük hayatta uygulayabilen bireylerin topluma kazandırılması noktasında öğretim programlarında önemli beceriler bulunmaktadır. Öğretim programlarında bulunan bu beceriler, bireyin sosyalleşme ve topluma katılım sağlama sürecini olumlu yönde etkilenmektedir (Çelik & Kamış, 2019). Bu becerilerin öğrencilere kazandırılması ve sosyal yaşamda uygulanması bireyin yetkinliklerinin artması ve topluma aktif katılımının sağlanması noktasında önemlidir.

Öğretim programlarında yer verilen beceriler bireylerin topluma aktif katılımının yanı sıra bu katılımın bilinçli olmasını hedeflediğinden yenilenen öğretim programlarında karşımıza çıkan becerilerin de bu hususlar göz önünde bulundurularak hazırlandığı görülmektedir. Bu hedefler doğrultusunda öğretim programlarında yer verilen beceriler incelendiğinde "okuryazarlık" kavramı ile ilgili becerilerin sıklıkla karşımıza çıktığı görülmektedir. Okuryazarlık kavramı, okuma-yazma ve anlamlandırma (Köksal & Erol, 2021) becerisine sahip olmayı gerektirse de günümüzün değişen dünyasında okuma-yazma bilmenin yanı sıra bunları günlük yaşamda uygulayabilmeyi (Güneş, 2019), dinleme, konuşma, analitik ve eleştirel düşünme, pratik bilgi edinme, bu bilgileri iletme (Mete, 2020) becerilerine sahip olmayı, bireysel ve toplumsal görev ve sorumlulukların bilincinde olmayı kapsamaktadır. Aynı zamanda okuryazarlık kavramı toplumda var olan simgelerin etkili bir şekilde günlük yaşamda kullanılabilmesi gibi yetenekleri de içinde barındıran bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Kurudayıoğlu & Tüzel, 2010). Okuryazarlıkla ilgili bir başka açıklamaya bakıldığında ise okuryazar olmanın temelini oluşturan "iletleri okuyabilme" becerisinin yanı sıra kelimelerin altında yatan anlamları

okuyabilme ve buna karşılık kendi cevabını oluşturabilmenin (Şahin, 2021) de önemli olduğu görülmektedir. Okuryazarlığın ne olduğuna ilişkin yapılan bu önemli tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere okuryazarlığın ve okuryazarlık kavramından türeyen becerilerin bireyler tarafından kazanılması önemlidir. Okuryazarlık kavramı kapsamında verilen tanımlar doğrultusunda bireye kazandırılması amaçlanan yetkinliklerin eğitim desteğiyle sürdürülebileceği düşüncesinden hareketle dijital okuryazarlık, çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, hukuk okuryazarlığı, politik okuryazarlık, matematiksel okuryazarlık, bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, eleştirel okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı, bilim okuryazarlığı gibi okuryazarlıklar, toplumunun ihtiyaç duyduğu beceri ve davranışlara sahip bireylerin yetişmesi amacıyla öğretim programlarına eklenmiştir.

Okuryazarlık becerilerden biri olan ve sosyal bilgiler dersinin öğretim programında yer alan, bireyin topluma aktif katılımını sağlayamaya yardımcı olacak bir beceri de politik okuryazarlık becerisidir. Bu beceri bazı kaynaklarda politika okuryazarlığı olarak kullanılsa da mevcut öğretim programında politik okuryazarlık olarak kullanıldığından ve bu çalışmada da öğretim programında bahsi geçen beceri üzerinde durulduğundan, politik okuryazarlık kullanımına sadık kalınmıştır. Politik okuryazarlık kavramını, bireylerin toplumda meydana gelen siyasal/politik süreçler konusunda edinmeleri gereken temel bilgilere ve becerilere sahip olması şeklinde tanımlamak mümkündür (Çelik, 2021). Aynı zamanda politik okuryazarlık, Şan ve diğerleri (2020) tarafından da “vatandaşlık eğitimi amacıyla toplum yapısında mevcut olan yönetim ile ilgili olarak bireylerin bilgi, beceri ve değerlere sahip olup bunları kullanabilmesi” şeklinde tanımlanmıştır. Çağdaş söylemde ise politik okuryazarlık genellikle okullarda belirli bir politik sistemin kurumları ve süreçleri hakkında öğrenme anlamına gelmektedir (Collins, 1992).

Politik okuryazarlık, bireylere kamu hayatında aktif olabilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri vermeyi amaçlar. Bu anlamda politik okuryazarlık, bireylerin siyasi kurumları ve işleyişlerini bilmesinin yanı sıra siyasetle ilgili kavramsal bilgileri bilmesini de kapsayan bir kavramdır (İnan, 2021). Politik okuryazarlık, değerleri bilgelik, adalet, merhamet ve dürüstlük olan, herkes için eşitlik ve adalet isteyen ve her vatandaşın kendi fikrini oluşturma ve ifade etme hakkını önemseyen bir toplumda önemlidir (Curriculum For Excellence: - CfE Briefing, 2013). Birey, toplumsal ve siyasi konular hakkında ne kadar çok bilgiye sahibiyse ve bu bilgilerini uygulamaya geçirme yeteneği aynı oranda fazla ise eğitim ile birlikte de politik okuryazar olarak niteleyebileceğimiz bireylere dönüşür (Faiz, 2016). Bu konuda Aristoteles Politika'nın ikinci kitabında “sırada devletin biçimini tartışmak ve bunlardan hangisinin daha iyi olduğunu anlayacak durumda olduğumuzu varsayarak bunu anlamaya çalışmak var” sözleriyle (Urhan, 2016) bireylerin devlet yönetimiyle ilgili bilgi sahibi olması, eleştirebilmesi, doğru ve yanlışları görüp bunları değerlendirebilme yeterliliğine sahip olması gibi durumların önemine vurgu yapmasıyla, bireylerin politik okuryazarlık becerilerine sahip olmasının gerekliliğini burada da görmekteyiz. Toplumun ihtiyaç duyduğu politik okuryazarlık becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi ise eğitim ile mümkündür. Bireylere bu bilgi ve becerileri kazandıracak olan kişiler de öğretmenlerdir. Bundan dolayı günümüz öğretmen adaylarının gelecekte bu becerileri öğrencilere kazandırabilen öğretmenler olması beklenmektedir. Bu araştırma da bu düşünceden hareketle ortaya çıkmıştır. Araştırmanın amacı; bireylere eğitim yoluyla öğretmenler tarafından kazandırılması beklenen politik okuryazarlık becerisine öğretmen adaylarının ne düzeyde sahip olduğunu ortaya çıkarmaktır.

Politik okuryazarlık kavramı kapsamında ilgili yurt içi literatürü incelendiğinde beceri, okuryazarlık ve okuryazarlık türlerine hakkında yapılan çalışmalara (Canbaba, 2020; Dağ & Koçer, 2019; Güneş, 2019; Mete, 2020), politik okuryazarlığın öğretim programları kapsamında ele alındığı çalışmalara (Altay, 2020; Çelik & Kamış, 2019; Görmez, 2018; Kara & Tangülü, 2017; Tural & Duman, 2019), politik okuryazarlık becerisinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik çalışmalara (Çelik, 2021; Tarhan, 2015; Şan vd., 2020; Yavuz & Ay, 2016), öğrencilerin politik okuryazarlık becerisine ne düzeyde sahip olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalara (Yavaş, 2021), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeylerinin incelendiği (Faiz & Dönmez, 2019; Demir, 2019; Kuş, 2015) ve coğrafya eğitimi lisans öğrencilerinin politik okuryazarlık beceri düzeylerini ölçen (Çınar, 2019) araştırmalara rastlanmıştır. Aynı zamanda yapılan literatür taramasında politik okuryazarlığın ne olduğunu daha iyi anlamak ve eğitimde okuryazarlık becerilerinin önemini kavramak adına bu konu ile ilgili yazılmış olan kitap (İnan, 2021), kitap bölümü (Kuş, 2013) ve yurttaşlık okuryazarlığı başlığı altında alt bir başlıkta politik okuryazarlığa yer verilen (Oğuz-Haçat, 2021) kitaplara rastlanmıştır. Literatür incelemesinde okuryazarlık kavramı kapsamında pek çok çalışmaya rastlansa da geleceğin mimarları olacak olan öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyini belirleme ve karşılaştırma amacıyla eğitim fakültesinin farklı anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yapılmış olan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yapılan yurt dışı literatür incelemelerinde ise politik okuryazarlık becerisinin gelişimini teşvik edici ve engelleyici unsurları ele alan (Badlan, 2016), ortaya çıkan savaşların nedenlerinin ve etkilerinin öğrenciler tarafından değerlendirildiği ve bu durumun politik okuryazarlık becerisi ile ilişkilendirildiği (Maitles & Deuchar, 2006), sosyal medyanın politik okuryazarlık becerisine etkisinin değerlendirildiği (Lailiyah vd., 2018), bireylerin eğitim seviyeleriyle politik okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkiyi araştıran (Pallares, 2009), öğretmenler tarafından öğrencilere eleştirel düşünme becerisinin kazandırılmasıyla politik okuryazarlık becerisinin gelişeceğini ileri süren (Ovais, 2007), on ikinci sınıf öğrencilerinin politik okuryazarlık becerilerini geliştirecek stratejiler (Yarnall, 2002) ve Japonya ve İngiltere’de politik okuryazarlık yaklaşımını araştıran (Davies vd., 2013) farklı araştırmalara rastlanmıştır. Yurt dışı literatürü incelendiğinde politik okuryazarlığın farklı alanlarla da ilişkilendirilerek araştırıldığı birçok çalışma göze çarpmaktadır.

Araştırmada farklı anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri çeşitli değişkenler açısından inceleneceğinden araştırmanın bu bağlamda değerlendirilmesinin alana farklı bir boyut kazandıracağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın genel amacı eğitim fakültesinde farklı anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve ele alınan çeşitli değişkenlere göre politik okuryazarlık düzeylerinin nasıl bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktır. Bu araştırma doğrultusunda cevap aranan araştırma soruları şunlardır:

1. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri öğrenim gördükleri anabilim dalına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri siyasi haberleri takip etme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir?
5. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri siyasetçilerin paylaşımlarını takip etme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, nicel yöntem kullanılarak betimsel tarama modeli esasında gerçekleştirilen bir araştırmadır. Betimsel tarama araştırmaları, mevcut durumu olduğu haliyle ele almak, herhangi bir etki/manipülasyon olmadan durumu anlamak, görmek olarak tanımlanabilir. Tarama araştırmalarında araştırmacının bir evrenin görüşlerini, davranışlarını, tutumlarını tespit etmek ve bu görüş, davranış ve tutumları açıklamak için belirlenmiş bir örneklem grubundan bilgi toplanması esastır (Creswell, 2017). Bu bağlamda araştırmada eğitim fakültesinin farklı anabilim dallarında öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma Grubu

Tarama araştırmalarında evrendeki tüm bireylere ulaşma zor olacağından evreni iyi temsil eden bir örneklem belirlemek önemlidir (Tanrıoğen, 2009). Araştırmada örneklem belirlenirken amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme esas alınmıştır. Amaçlı örneklemede, araştırmacının amacına uygun olarak bilgi açısından geniş bir kapsama sahip olan durumların seçilmesi ve bu durumların detaylı olarak araştırılması esastır (Büyüköztürk, 2012). Kolay ulaşılabilir durum örneklemede araştırmacı, ulaşmanın kolay olduğu bir durumu belirler ve seçer (Yıldırım & Şimşek 2016). Belirlenen bu örneklem doğrultusunda çalışmanın araştırma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesinin sekiz farklı anabilim dalında dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 279 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma grubu belirlenirken kolay ulaşılabilir ve yakın çevrede olması temel alındığından kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile çalışmaya hız kazandırılmıştır.

Araştırma grubunu oluşturan 279 öğretmen adayının %62'si kadın, %38'i ise erkektir. Araştırma grubunun %10.8'ini fen bilgisi, %15.1'ini ilköğretim matematik, %10,8'ini okul öncesi, %11.1'ini zihin engelliler eğitimi, %10.4'ünü sınıf eğitimi, %16.8'ini sosyal bilgiler eğitimi, %11.5'ini Türkçe eğitimi ve %13.6'sını rehberlik ve psikolojik danışmanlık anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırma grubuna ilişkin detaylı bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma grubuna ilişkin bilgiler

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	173	62.0
	Erkek	106	38.0
Anabilim Dalı	Fen Bilgisi Eğitimi	30	10.8
	İlköğretim Matematik Eğitimi	42	15.1
	Okul Öncesi Eğitimi	30	10.8
	Zihin Engelliler Eğitimi	31	11.1
	Sınıf Eğitimi	29	10.4
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	47	16.8
	Türkçe Eğitimi	32	11.5
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	38	13.6
Siyasetçi Paylaşımlarını Takip Etme	Evet	155	55.6
	Hayır	124	44.4
Siyasi Haberleri Takip Etme	Evet	215	77.1
	Hayır	64	22.9

Veri Toplama Araçları

Araştırmalarda geçerli ve güvenilir puanlar elde etmek de önemlidir. Bunu sağlamak için toplanan veriler istatistiksel analizler yoluyla değerlendirilir (Creswell, 2017). Bu çalışmada Köksal ve Erol (2021) tarafından geliştirilen “Politik Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Söz konusu ölçek bireylerin politik okuryazarlık becerisinin ölçülmesine yönelik politik ilgi, politik bilgi, politik farkındalık, politik uzmanlık ve politik katılım olmak üzere beş alt boyuttan oluşan 24 maddelik bir ölçektir. “Politik uzmanlık” alt boyutu 8, “politik bilgi” alt boyutu 5, “politik farkındalık” alt boyutu 5, “politik ilgi” alt boyutu 3 ve “politik katılım” alt boyutu ise 3 maddeden oluşan ve maddelerinde olumsuz cümlelere yer verilmeyen bir ölçektir. Araştırmanın güvenilirlik analizleri için ölçeğin, Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Ölçeğin toplamının Cronbach Alfa değeri (iç tutarlık katsayısı) .86, alt boyutlar bazında ise iç tutarlık katsayısının politik uzmanlık boyutu için .89, politik bilgi boyutu için .80, politik farkındalık boyutu için .79 ve politik ilgi ve politik katılım için .72 olduğu tespit edilmiştir (Köksal & Erol, 2021).

Verilerin Analizi

Bir devlet üniversitesinin farklı anabilim dallarının dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan 279 öğretmen adayına çevrimiçi olarak uygulanan anket sonucunda elde edilmiş olan veriler SPS22 paket programı ile araştırmanın genel amacı ve araştırma soruları kapsamında çözümlenmiştir. Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin ölçülmesi amacı kapsamında bu verileri yorumlamak için kıstas olarak 1.00 - 1.79 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 1.80 - 2.59 “Katılmıyorum”, 2.60 - 3.39 “Az Katılıyorum”, 3.40 - 4.19 “Katılıyorum”, 4.20 - 5.00 “Kesinlikle Katılıyorum” aralıkları kullanılmıştır. Araştırma kapsamında yapılan tüm bu analizlerin elde edilmesinden önce normallik dağılımı testleri yapılmış ve veri setinin normal dağılım gösterme durumuna göre de parametrik veya non-parametrik testler yapılmıştır. Tüm işlemler esnasında aritmetik ortalama, yüzde, frekans, standart sapma gibi analizler yanında t testi, Kruskal Wallis H-testi ve post-hoc gibi işlemler yapılmış ve bu işlemlerden elde edilen bulgu ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı kapsamında gerçekleştirilen betimsel istatistik sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Politik Okuryazarlık Becerilerinin Betimsel İstatistikleri

Ölçeğin Boyutları	N	En düşük	En yüksek	\bar{X}	Ss
Politik Uzmanlık	279	1.63	5.00	3.67	.78
Politik Bilgi	279	2.80	5.00	4.39	.47
Politik Farkındalık	279	1.80	5.00	4.31	.71
Politik İlgi	279	1.67	5.00	3.67	.76
Politik Katılım	279	1.67	5.00	3.96	.62
Toplam	279	2.79	5.00	3.99	.50

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri düzeyleri ölçeğin alt boyutlar bazında [politik uzmanlık (\bar{X} =3.67), politik bilgi (\bar{X} =4.39), politik farkındalık (\bar{X} =4.31), politik ilgi (\bar{X} =3.67), politik katılım (\bar{X} =3.69)] ve ölçeğin tümünde (\bar{X} =3.99) “katılıyorum” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Politik Okuryazarlık Becerilerine İlişkin T Testi Analiz Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	sd	p
Kadın	173	4.01	.47			
Erkek	106	3.96	.56	.83	277	.40

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile politik okuryazarlık becerileri ortalama puanlarının arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür [$t=.83$; $p > .05$]. Erkeklerin politik okuryazarlık becerisi ortalama puanları (3.96), kadınların politik okuryazarlık becerisi ortalama puanlarına (4.01) göre daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördüğü Anabilim Dalına Göre Politik Okuryazarlık Becerilerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Anabilim Dalı	N	Sıra Ort.	sd	\bar{X}	p	Fark
(1) Fen Bilgisi Eğitimi	30	158.00				5-6-7
(2) İlköğretim Matematik Eğitimi	42	145.95				1-3-5-6-7
(3) Okul Öncesi Eğitimi	30	152.67				1-5-6-7
(4) Zihin Engelliler Eğitimi	31	74.11				1-2-3-5-6-7
(5) Sınıf Eğitimi	29	171.88	7	50.76	.000	-
(6) Sosyal Bilgiler Eğitimi	47	162.79				5-7
(7) Türkçe Eğitimi	32	166.70				5
(8) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	38	87.96				1-2-3-4-5-6-7

Tablo 4’de öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre politik okuryazarlık becerilerinin değişip değişmediğine ilişkin Kruskal Wallis H testinden elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalları ile politik okuryazarlık becerileri arasında anlamlı bir farkın ortaya çıktığı görülmüştür ($p<.05$). Yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda oluşan anlamlı farklılığın hangi anabilim dallarından kaynaklandığını belirlemeye yönelik post-hoc yapılmıştır. Post-hoc analizinin sonucunda; fen bilgisi eğitimi öğretmen adaylarının sınıf, sosyal bilgiler ve Türkçe eğitimi öğretmen adaylarının lehinde bir sonuç elde edildiği görülmüştür. Matematik eğitimi öğretmen adaylarının okul öncesi, fen bilgisi, sosyal bilgiler, sınıf ve Türkçe eğitimi öğretmen adaylarının lehinde bir sonuç elde edildiği görülmüştür. Okul öncesi eğitimi öğretmeni adaylarının fen bilgisi, sosyal bilgiler, sınıf, Türkçe eğitimi öğretmen adaylarının lehinde bir sonuç elde edildiği görülmüştür. Zihin engelliler eğitimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının ise diğer anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının lehinde bir sonuç elde ettiği görülmüştür. Türkçe eğitimi öğretmen adaylarının sınıf eğitimi öğretmen adayları dışında tüm anabilim dallarının aleyhinde bir sonuç elde etmiştir. Sosyal bilgiler eğitimi öğretmen adaylarının ise sınıf ve Türkçe eğitimi öğretmen adayları dışında aleyhinde bir sonuç elde ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Siyasi Haberleri Takip Etme Durumuna Göre Politik Okuryazarlık Becerilerine İlişkin T Testi Sonuçları

Siyasi haberleri takip etme durumu	N	\bar{X}	Ss	t	sd	p
Evet	215	4.08	.49			
Hayır	64	3.70	.45	5.53	277	.00

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının siyasi haberleri takip etme durumlarına göre politik okuryazarlık becerileri ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya

çıkmamıştır [$t=5.53$; $p<.05$]. Siyasi haberleri takip eden öğretmen adaylarının ortalama puanları (4.08), siyasi haberleri takip etmeyen öğretmen adaylarının ortalama puanına (3.70) göre daha yüksektir. Buna göre siyasi haberleri takip eden öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Siyasetçi Paylaşımını Takip Etme Durumuna Göre Politik Okuryazarlık Becerilerine İlişkin T Testi Analiz Sonuçları

Siyasetçi paylaşımını takip etme	N	\bar{X}	Ss	t	sd	p
Evet	155	4.20	.45	8.54	277	.00
Hayır	124	3.73	.45			

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının siyasetçi paylaşımını takip etme durumlarına göre politik okuryazarlık becerileri ortalama puanları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır [$t=8.54$; $p<.05$]. Siyasetçi paylaşımını takip eden öğretmen adaylarının ortalama puanları (4.20), siyasetçi paylaşımını takip etmeyen öğretmen adaylarının ortalama puanına (3.73) göre daha yüksektir. Buna göre siyasetçi paylaşımını takip eden öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemeye yönelik yapılan bu çalışmada öğretmen adaylarının politik okuryazarlık beceri yüksek düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. İlgili literatür çerçevesinde Kuş (2015) ve Çınar'ın (2019) yaptıkları çalışma sonuçlarının bu sonuç ile örtüşmemesine karşın Faiz (2019), Akhan (2013) ve Badlan (2016) yapmış oldukları çalışmalarda bu araştırma ile benzer sonucu elde etmiştir. Literatürdeki bu çelişkili sonuçlar çalışılan grupların farklı örneklem grupları olmasından kaynaklı olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen bu sonuç son sınıf öğretmen adaylarının politik konulara yönelik ilgili olduklarını göstermektedir. Siyasi fikirlerin özgürce ifade edilmesi, yaşanan topluma bir birey olarak aktif katılım sağlanması, siyasi kavramları, kurumları ve bunların işlevlerini bilinmesi noktasında politik okuryazarlık becerisi yüksek bireylere sahip olunmasının geleceğin mimarları yarınların öğretmeni olacak olan öğretmen adayları açısından oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının üniversite eğitimleri ve bu kademeye kadar geçen süreçteki eğitimleri düşünülürse toplumu ilgilendiren konularda söz hakkına sahip olma, haklarını bilme ve savunma, topluma aktif katılım sağlama gibi noktalarda aktif olunmasıyla ilgili olarak politik okuryazarlığa yönelik bilgi/becerilerin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmış olacağı bir durum olduğu da söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen ikinci sonuç öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre politik okuryazarlık becerisi arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucudur. Erkek öğretmen adaylarının ve kadın öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerisi ortalama puanlarının birbirlerine oldukça benzer olduğu söylenebilir. Bu sonuç Faiz (2019)'ın sosyal bilgiler öğretmen adayları ve Aslan (2019)'ın ise yedinci sınıf öğrencileri ile yapmış olduğu araştırma ile örtüşmekte, Tarhan (2015) ve Akhan (2013)'ın sosyal bilgiler öğretmen adayları ve Çınar (2019)'ın coğrafya lisans öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmayla çelişmektedir. Sonuçların bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmemesinin, yapılan diğer araştırmalarda farklı veri toplama araçları, farklı araştırma grupları ve farklı yöntemler kullanılmış olmasından kaynaklanmış olabileceği söylenebilir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalına göre politik okuryazarlık becerilerinin değişip değişmediğine ilişkin Kruskal Wallis H testi sonucunda elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalı ile politik okuryazarlık becerileri arasında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalının politik okuryazarlık becerilerini etkilediğini söylemek mümkündür. Yapılan araştırma sonucunda özellikle sosyal bilgiler ve sınıf eğitimi anabilim dalındaki öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerileri düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler eğitimi öğretmen adayları zaten eğitim süreçleri içinde öğretim programlarında bu beceri ile direkt olarak karşılaştığı için politik okuryazarlık beceri düzeylerinin yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Yapılan araştırmada diğer anabilim dallarının öğretim programlarında bu beceriye yönelik bir beceri yer almasa da onların da politik okuryazarlık düzeylerinin çok düşük olmadığı görülmüştür. Bu durum politikaya yönelik bireysel ilgilerden, çevreden, toplum hayatına aktif katılımdan, güncel olayların takibinden kaynaklı ortaya çıkabilecek bir durumdur.

Öğretmen adaylarının siyasi haberleri takip etme durumlarına göre politik okuryazarlık becerileri ortalama puanlarının arasında anlamlı farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Siyasi haberleri takip eden öğretmen adaylarının ortalama puanları, siyasi haberleri takip etmeyen öğretmen adaylarının ortalama puanına göre daha yüksektir. Buna göre siyasi haberleri takip eden öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının siyasetçi paylaşımlarını takip etme durumlarına göre politik okuryazarlık becerileri ortalama puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Siyasetçi paylaşımlarını takip eden öğretmen adaylarının ortalama puanları, siyasetçi paylaşımlarını takip etmeyen öğretmen adaylarının ortalama puanına göre daha yüksektir. Buna göre siyasetçi paylaşımlarını takip eden öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Güncel politik olayların takibinin politik okuryazarlık becerisi üzerine etkisi incelendiğinde Akhan (2013) ve Aslan (2019) tarafından yapılan çalışmalarla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda bireylerin medya ile etkileşim içinde olma durumlarının (siyasi haberler, paylaşımlar takip etme) Maitles ve Deuchar (2006) ve Lailiyah ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırmalarda politik okuryazarlık düzeyini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Tarhan (2015) tarafından yapılan çalışmada elde edilen verilere göre katılımcıların güncel olaylar, ülke içi ve uluslararası sorunlar ve bunların medyaya etkileri hakkındaki bilgi sahibi olmasının, gündemde olan olayları takip edip yorum yapabilme gücünün politik okuryazarlık becerisini geliştirdiğini düşünmesi de bu araştırmada elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Maitles ve Deuchar (2006) tarafından yapılan araştırmada medya ile etkileşim içinde olmanın politik bilgi düzeyini artırdığı sonucu bu araştırma ile benzerlik göstermekte; Lailiyah ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırmada ise bireylerin medya ile yoğun etkileşim halinde olmalarına rağmen bu durumun politik bilgi düzeylerini etkilemediği sonucu bu araştırma sonucu ile örtüşmemektedir. Elde edilen tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde çalışmanın amacı, çalışma grubu, veri toplama araçları, çalışmanın sınırlılığı gibi pek çok değişkenin çalışmaların sonuçlarını etkilediği görülmektedir.

Politik okuryazarlık becerisinin öğretim programı kapsamında değerlendirilmesine yönelik pek çok çalışmaya rastlanmıştır, fakat öğrenciler, öğretmen adayları ve öğretmenlerle yapılan az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu doğrultuda politik okuryazarlık becerisinin geliştirilmesine, tespit edilmesine yönelik hem daha çok hem de daha etkili çalışmalar gerekli görülmektedir.

Aynı zamanda öğretmen adayları ile yapılan çalışmaların genellikle sosyal bilgiler öğretmen adayları ile olduğu, ortaokul öğrencileri ile de az sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Araştırma kapsamındaki araştırma grubundan elde edilen veriler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık becerilerinin yüksek olduğunu gösterse de bireylerin politik okuryazarlık becerisinin ölçülmesine yönelik farklı araştırma gruplarıyla, farklı yöntemlerle ve veri toplama araçlarıyla çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Ayrıca bireylerin haklarını bilme, topluma aktif katılım sağlama, güncel ve geçmişteki politik olayların tespitini daha doğru bir biçimde yapabilmesi noktasında bu becerinin kazandırılması önemlidir. Araştırma politik okuryazarlık becerisine geleceğin öğretmeni olan tüm öğretmen adaylarının sahip olması gerektiğine ve bunun önemine vurgu yaptığından üniversitelerin özellikle eğitim fakültelerinde eğitim veren akademisyenler politik okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik söylem ve faaliyetlerde bulunarak öğretmen adaylarını daha bilinçli hale getirebilir. Öğretmen adaylarının politika kavramının ne olduğunu, gerçek amacını anlamaları için bilgi verici etkinlikler (konferans vb.) düzenlenerek öğretmen adaylarının politikaya yönelik ilgilerinin doğru şekilde yönlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda günümüzde medyanın birey üzerindeki etkisi düşünüldüğünde bireylerin politik okuryazarlık becerilerini geliştirme noktasında uygulamalar, programlar, etkinlikler, sunular vb. faaliyetlerin yapılması gerekli görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin de okullarda politik okuryazarlık ile medya okuryazarlığını işbirlikli olarak sunması politik okuryazarlık becerisinin gelişimine katkı sağlayacak bir diğer unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi yollarla bireylerin politik ilgileri ve bilgileri artacak ve topluma aktif katılım sağlarken aynı zamanda bu katılım bilinç düzeyi daha yüksek olan bireylerle sağlanmış olacaktır. Eğitim fakültesi öğrencileri dışında sosyal yaşamda da politik okuryazarlık becerisini arttırmaya ilişkin öneriler verilmesinin sebebi bu becerinin tüm toplum tarafından kazanılması gerektiğine olan inançtır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü anabilim dalları direkt olarak politik okuryazarlık becerisini kapsamasa da politik bilgi ve beceriler toplumun her anında bizimdir. Bireyler ancak bilinçli ve aktif bir katılımı beraber toplumda kendini gösterebilir ve gelişim sağlayabilir. “Politik bakımdan okuryazar olarak kabul edilen bir insan, bilgili bir izleyici olmasının yanı sıra aynı zamanda da etkili ve sorumlu bir şekilde politikayla ilgilenebilmesi noktasında toplumda aktif bir katılımcı olarak varlığını sürdürür” (Tarhan, 2015). Bu nedenle politik okuryazarlık becerisi bireylere kazandırılması gereken ve önem arz eden bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Etik Metin

Bu makalede, araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Akhan, O. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politika bilimine yönelik eğilimlerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 37-68. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.570>
- Altay, N. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarının beceriler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 276-297. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.805054>
- Aslan, H.M. (2019). *Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin politik okuryazarlık becerilerinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.
- Badlan, K. (2016). *Explorations into young people's political literacy*, [Yayınlanmamış Doktora tezi]. Anglia Ruskin University, Cambridge, United Kingdom.

- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Canbaba, Z. (2020). Kitap incelemesi: Sosyal bilgilerde beceri eğitimi. *Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 34-39.
- CfE Briefing. (2013). Curriculum for excellence: political literacy. <https://education.gov.scot/Documents/cfe-briefing-14.pdf>
- Collins, H. (1992). Political literacy: Educating for democracy. Papers on parliament no. 14. <https://www.aph.gov.au/~/~link.aspx?id=1322CB719E034CC0AE685C780E53D7FA>
- Creswell, J. W. (2017). *Nitel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.
- Çelik, A., & Kamış, E. (2019). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğrenme alanı-beceri ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 391-410.
- Çelik, Y. (2021). Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan bazı becerilerin kazandırılmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 733-765. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.919620>
- Çınar, M. (2019). *Coğrafya lisans öğrencilerinin politik okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Dağ, N., & Koçer, M. (2019). Türkiye’de politik okuryazarlık. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 2150-2175. <https://doi.org/10.26466/opus.567352>
- Davies, I., Mizuyama, M., Ikeno, N., Parmenter, L., & Mori, C. (2013). Political literacy in Japan and England. *Citizenship, Social and Economics Education*, 12(3), 163-173. <https://doi.org/10.2304/csee.2013.12.3.163>
- Demir, A. G. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık durumları (İnönü Üniversitesi örneği)* [Yayınlanmış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.
- Faiz, M. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık durumları*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Faiz, M., & Dönmez, C. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2), 475-501. <https://doi.org/10.23863/kalem.2019.136>
- Görmez, E. (2018). Güncellenen sosyal bilgiler programının politik okuryazarlık becerisi bakımından yeterliliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 109-114. <https://doi.org/10.18506/anemon.464391>
- Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4(3), 224-246. <https://doi.org/10.29250/sead.634908>
- İnan, S. (2021). *Siyaset okuryazarlığı*. Yeni İnsan.
- Kara, H., & Tangülü, Z. (2017). Sosyal bilgiler öğretim programında hukuk ve politik okuryazarlığı üzerine bir durum incelemesi. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 2(1), 1-28.
- Köksal, H., & Erol, M. (2021). Politik okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 444- 471.
- Kurudayıoğlu, S., & Tüzel, S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28), 283-298.
- Kuş, Z. (2013). Politik okuryazarlık ve aktif vatandaşlık. Gençtürk, E. & Karatekin, K. (Ed.), *Sosyal bilgiler için çoklu okuryazarlıklar* (s. 207-229). Pegem Akademi.
- Lailiyah, N., Yuliyanto, M., & Pradhana, G. A. (2018). Youthizen, political literacy, and social media. *E3S Web of Conferences*, 73, 1-4.
- Maitles, H., & Deuchar, R. (2006). ‘We don’t learn democracy, we live it!’: Consulting the pupil voice in Scottish schools. *Education, Citizenship and Social Justice*, 1(3), 249-266.
- Mete, G. (2020). Okuryazarlık türleri ve 2023 eğitim vizyonu belgesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(22), 109-120. <https://doi.org/10.29228/kesit.40368>

- Oğuz-Haçat, S. (2021). Eğitimde yurttaşlık okuryazarlığı. E. Koçoğlu (Ed.), *Eğitimde okuryazarlık becerileri III* (s. 126-128). Pegem Yayınevi.
- Ovais, R. (2007). *Facilitating teachers' understanding and teaching of critical thinking as a way to develop students' political literacy*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Aga Khan University, Karachi, Pakistan.
- Pallares, C. (2009). *Educational levels and political literacy: The case of adults enrolled in the INEA program in El Paso, Texas*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. University of Texas, El Paso, USA.
- Şahin, A. (2021). *Eleştirel medya okuryazarlığı*. Anı Yayıncılık.
- Şan, S., Öztürk, C., & Katılmış, A. (2019, Temmuz 11-14). *Politik okuryazarlık eğitimi alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlık ile ilgili görüşleri* [Sözlü özet bildiri]. 5. Uluslararası Bilimsel Araştırma Kongresi. İstanbul, Türkiye.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2022. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf
- Tanrıoğen, A. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı.
- Tarhan, Ö. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlığa ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), 649-669. <https://doi.org/10.16992/ASOS.538>
- Tural, A., & Duman, B. (2019, Nisan 18-21). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı'nın okuryazarlık becerileri açısından incelenmesi* [Sözlü özet bildiri]. 3. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi, Muğla, Türkiye.
- Urhan, V. (2016). Aristoteles'in siyaset felsefesinde anayasal yönetim. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (27), 211-230. <https://doi.org/10.20981/kaygi.287822>
- Yarnall, L. G. (2002). *Getting a read on American politics: Strategies for improving 12th graders' political literacy skills*. [Doktora tezi]. University of California, Los Angeles, USA.
- Yavuz Ü., & Ay T. (2016). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerini kazandırmaya yönelik gerçekleştirdikleri uygulamalar. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 6(2), 31-63. <https://doi.org/10.18039/ajesi.17370>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

Examining the Political Literacy Skills Levels of Pre-Service Teacher in Terms of Various Variables

Introduction

The needs of the 21st century for individuals is increasing and changing simultaneously with today's globalizing world. In this globalizing world, education is rapidly renewed in the direction that society needs as a result of rapid developments in social, cultural and technological fields. Society needs individuals who are at the forefront of social participation, who can express themselves freely, who know how to access information, who have the skills of questioning and criticism, and who actively participate in society. These emerging needs make it necessary to shape the aims of education in accordance with the requirements of the age. There are important skills in curricula at the point of bringing individuals who can transform what they learn into behavior and apply them in daily life to the society.

One of the literacy skills and included in the curriculum of the social studies course, the skill that will help the individual to participate actively in society is the political literacy skill. It is possible to define the concept of political literacy as having the basic knowledge and skills that individuals need to acquire about the political processes occurring in society (Çelik, 2021). At the same time, political literacy has been defined by Şan et al. (2020) as “the ability of individuals to have knowledge, skills and values and use them in relation to the management existing in the society for the purpose of citizenship education”. Political literacy aims to give individuals the knowledge and skills necessary to be active in public life. In this sense, political literacy is a concept that includes individuals' knowing political institutions and their functioning, as well as knowing conceptual information about politics (İnan, 2021).

Since the political literacy skills of prospective teachers in different departments will be examined in terms of various variables, it is thought that evaluating the research in this context will add a different dimension to the field. In this context, the general purpose of the research is to determine the political literacy levels of pre-service teacher studying in different teaching departments in the faculty of education and to reveal how their political literacy levels differ according to various variables.

Method

The research is research conducted on the basis of descriptive survey model using quantitative method. While determining the sample in the research, easily accessible case sampling, which is one of the purposeful sampling types, was taken as the basis. In line with this determined sample, the research group of the study consisted of pre-service teacher studying in the fourth grade of a university's education faculty in the 2021-2022 academic year. Since the research group was determined to be easily accessible and in close proximity, the study was accelerated with the easily accessible sampling method. The "Political Literacy Scale" developed by Köksal and Erol (2021) was used in the research. The scale in question is a 24-item scale consisting of five sub-dimensions, political interest, political knowledge, political awareness, political expertise and political participation, to measure political literacy skills of individuals. Before obtaining the analyzes made within the scope of the research, normality distribution tests were performed and parametric or non-parametric tests were performed according to the normal

distribution of the data set. During all the operations, besides analyzes such as arithmetic mean, percentage, frequency, standard deviation, operations such as t test, Kruskal Wallis H-test and post-hoc were performed and the findings and results obtained from these operations were evaluated.

Discussion and Conclusion

In this study, which was conducted to determine the level of political literacy skills of pre-service teachers, it was concluded that pre-service teachers' political literacy skills were at a high level.

It is very important for pre-service teacher, who will be the architects and the teachers of the future, to have individuals with high political literacy skills in order to freely express political ideas, to actively participate in the society as an individual, to know political concepts, institutions and their functions. Considering the university education of the pre-service teachers and their education up to this level, it can be said that it is normal to reach the conclusion that the knowledge/skills for political literacy are high when they are active in issues such as having the right to have a say in the issues that concern the society, knowing and defending their rights, and actively participating in the society.

According to the data obtained as a result of the Kruskal Wallis H test regarding whether the political literacy skills of pre-service teachers change according to their departments, it is possible to say that the departments of the pre-service teachers affect their political literacy skills. As a result of the research, it was concluded that the political literacy skills of the pre-service teacher, especially in the social studies and classroom teaching department, were higher. When the status of pre-service teachers' following political news and politician posts is examined, it has been concluded that the average score of pre-service teachers who follow political news and politician posts is higher than the average score of pre-service teachers who do not follow political news and politician posts.

Although the departments where students study do not directly cover political literacy skills, political knowledge and skills are with us in every moment of society. Individuals can only show themselves and develop in society with a conscious and active participation. "A person who is considered to be politically literate maintains his existence as an active participant in the society in order to be able to deal with politics effectively and responsibly, as well as being an informed viewer" (Tarhan, 2015). For this reason, political literacy is an important skill that must be acquired by individuals.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).